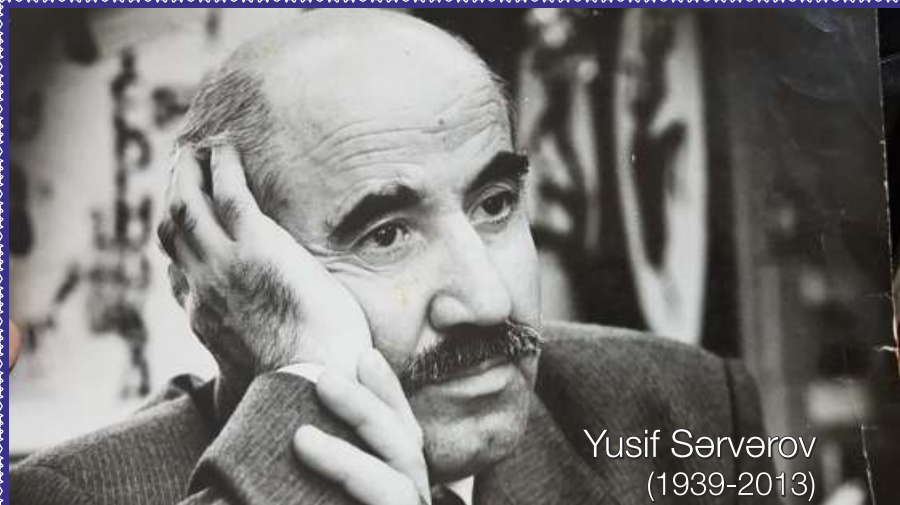

VƏTƏN HƏSRƏTİ

İlham Əliyev: "Qarabağ Azərbaycandır
və nida işarəsi, vəssalam!"

Yusif Səverov
(1939-2013)

№2
Noyabr 2020

"Qloballaşan dünyada
Azərbaycan Multikultural
dəyərlərin qorunduğu
nadir dövlətlərdən biridir,
burada yaşayan Axısxa
türkləri olaraq bunu
əminliklə deyə bilərik."

*ATVİB İdarə Heyətinin
Sədri İsmayıl Rəhimov*

Baş redaktor:

Ali Bayraqdarov

Redaktor:

Emil Rəhimov

Art dizayner:

Emil Rəhimov
Roman Paşayev

Azərbaycanda yaşayan Axısxa
Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin Orqanı

Azərbaycan Respublikası, Bakı ş., AZ 1122,
Tbilisi pr. II Alatava 9, 3-cü mərtəbə.
Tel.: (+994 12) 431 73 18
(+994 51) 936 90 14
e-mail: alibayraktar2071@gmail.com
www.ahiska.az

"Vətən Həsəreti" Jurnalının çapında
Birliyimizə göstərdiyi dəstəyə görə
"Tuna" Mətbəəsinin təsisçisi
Rəşid Çulaqova təşəkkür edirik.

Nizami rayonu Keşlə qəsəbəsi,
1-ci Önünə küçəsi 19.
AZ1000, Bakı, Azərbaycan
Tel.: (+994 12) 447 15 25;
(+994 12) 447 15 16
Faks: (+994 12) 567 96 84
E-mail: office@tuna.az
www.tuna.az

Ön söz

Dəyərli oxucular,

Birinci nömrəmizdə "Məlumat Jurnalı" adlandırdığımız jurnal ikinci sayından başlayaraq jurnalın "Vətən Həsəreti" adlandırılması xalqımızın 76-illik doğma yurduna olan həsrətindən dolayıdır. Böyük məmnuniyyətlə Vətən Həsəretinin payız sayısını Sizə təqdim edirik.

Axısxalı soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə dərgimizə olan tələbatın çox olmasını nəzərə alaraq, onlardan xahiş edirik ki, xalqımızın tarixi keçmişini, mədəniyyətini və Vətənə dönüş uğrunda mübarizəni əks etdirən məqalələrinizlə aktiv yazarlarımız olun.

27 sentyabr 2020-ci il tarixdən başlayaraq separatçı Ermənistan qoşunları işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərindən təmas xəttini pozaraq, hücum keçməsindən sonra, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmri ilə rəşadətli ordumuz düşmən üzərinə əks hücum keçərək işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək kimi şərəfli vəzifəni həyata keçirir. Bu müqəddəs müharibədə Azərbaycanda yaşayan yüzlərlə Axısxa türklərinin qəncələri ordu sıralarında torpaqlarımızın azad olunması uğrunda döyüşlərə qatılaraq düşməne qarşı mübarizə aparır. Dərgimizin növbəti sayında Şanlı Ordumuzun qazandığı tarixi zəfərlər haqda geniş yazılar olacaqdır. Ordumuza başarılar diləyirik və Qarabağ Azərbaycandır!

Oxuyucularımıza təqdim etdiyimiz bu sayımızda isə Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin son dövüdə həm respublikamızda, həm də ondan kənar qorulan işlər öz əksini tapmışdır.

Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin İdarə Heyətinin və İcmanının sədri İsmayıl Ramiz oğlu Rəhimov

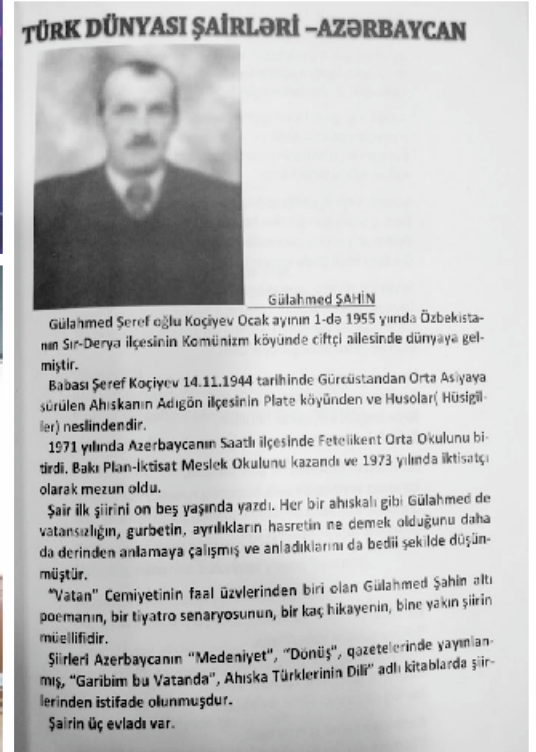
“Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyinin” 7. Zirve toplantısı

14 ekim 2019 tarihinde “Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin” 7. Zirvesi Bakü'de gerçekleşti. 14-15 Ekim 2019 Baküdeki Zirve toplantısına Türkiye Cumhuriyeti'nin Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Sayın İlham Aliyev olmakla çok sayıda cumhurbaşkanlar ve bakanlar katıldı. Azerbaycanda yaşayan Ahıska Türkleri “Vatan” İctimai Birliđi olarak bir kaç görüş gerçekleştire bildi. Görüşlerde ATVİB Başkanı İsmail Rahimov, birinci yardımcısı Halid Halilov, Yönetim Kurulu üyeleri Yusuf Seferov, Muhammed Kamilođlu, Birliđin eski Başkanı İbrahim Burhanov ve aktif üyeleri Alimcan Bayramov, Osman Merdeliyev ve Emil Rahimov katıldı. ATVİB heyeti önce Türkiye Cumhuriyeti Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Sn Abdullah Erenle 1 saate kadar uzanan bir görüşme gerçekleştirdi. İ. Rahimov Abdullah Erene Azerbaycan'da yaşayan Ahıska Türkleri hakkında bilgi verdi. Başkan genellikle öğretim gören öğrenciler, burs programları, Türkiye'de öğrenim görmek isteyen gençlerimiz hakkında konuştu. Abdullah Eren de Azerbaycan'dan olan Ahıskalı öğrencilere desteklerin olduğunu ve önümüzdeki dönemlerde de olacağını ATVİB heyetine bildirdi. Daha sonra Azerbaycan'da Türkiye Büyükelçisi olarak çalışmış "Efsane" lakabıyla bilinen Büyükelçimiz Sn Hulusi Kılıçla görüşüldü. Sn Diplomat ATVİB-in köklü bir kuruluş olduğunu, Vatan Ahıskaya dönme yolunda en önemli çabalar göstermiş bir teşkilat olduğunu, onun çalıştığı dönemde Birliğimize ve halkımıza verdiği büyük hizmetleri hatırlatdı. İ. Rahimov Sn Diplomatımıza hizmetlerinden dolayı teşekkür etdi. Daha sonra ATVİB heyeti TBMM Millet Vekili Sinan Ođanla görüştü, ATVİB hakkında bilgili olan Sinan Ođan Başkan İ. Rahimovu en kısa zamanda Türkiye'de beklediğini bildirdi.

BMM-də “Türk Dünyası Şairləri Buta Almanaxı” 4-cü sayının təqdimatı keçirildi

Azərbaycan Respublikası “Ziyalı Ocağı” İctimai Birliyinin təşkilatçılığı, Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkleri “Vətən” İctimai Birliyinin iştirakı və dəstəyi ilə Beynəlxalq Mətbuat Mərkəzində İmadəddin Nəsiminin 650 illiyinə həsr olunmuş silsilə tədbirlər çərçivəsində “Türk Dünyası Şairləri Buta Almanaxı” 4-cü sayının təqdimatı keçirildi. Təqdimatda Türk Dünyasının müxtəlif dövlətlərinin şairləri iştirak etmişdir. Kitabda axısxalı mərhum şairimiz Güləhməd Şahinin (Qoçiyev) 4 şeiri oxuculara təqdim olundu. Mərasimə xüsusi qonaq qismində dəvət edilən ATVİB İdarə Heyətinin sədri İsmayıl Rəhimov, Birliyin İH üzvü Kərəm Qoçiyev, mədəniyyət sahəsində gənc fəalımız Vasif Nəsirov iştirak etmişdir. Tədbirdə iştiraka və dəstəyə görə ATVİB-nə Fəxri Fərman təqdim olundu.

Quba - regional mətbəx festivalı

Qubada regional mətbəx festivalı keçirildi. Təşkilatçılardan biri Azərbaycanda yaşayan Axisxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin Şimal Bölgesi rəhbərliyi idi. Festivalda Qubada yaşayan az saylı xalqlar öz adət-ənənələrini, milli mətbəxini nümayiş etdirdi. Qubada yaşayan Axisxa türkləri də festivalda gözəl adət-ənənələrimizi, mədəniyyətimizi və milli mətbəximizi sərgilədi. ATVİB-nin əsas məqsədlərindən biri bizlərə miras qoyulmuş dəyərlərimizə sahib çıxmaqdır. Festivalda dövlət nümayəndələri, Rusiya Federasiyası Beynəlxalq Vətən Cəmiyyətinin sədr müavini Fuad Pepinov, Səlimə Nəcəfova, Quləli Kərimov, Qafqaz TV-nin əməkdaşı Gülnar Əliyevə və digər soydaşlarımız iştirak etmişdir. Şimal bölgəsində yaşayan ATVİB nümayəndələri ilə söhbət zamanı müzakirələr aparıldı. Bu tədbirin ərəşəyə gəlməsində başda ATVİB-nin İdarə Heyətinin üzvü, Şimal bölgə rəhbəri Səlimcan Rizmanova və əməyi keçən bütün soydaşlarımıza təşəkkür edirik.

ATVİB-nin daveti üzerine Ahıskalı Türkleri temsilen STK başkanları ve kanaat önderleri Baküde toplandılar

04 Ağustos 2019 tarihinde Bakü Atatürk Merkezinde Azerbaycanda yaşayan Ahıska Türkleri “Vatan” İctimai Birliğinin Ahıska Türklerinin Milli Harekatında ortaya çıkan bazı yanlışlıkları ve milletimizin menfaatini dikkate alarak Ahıska Türkleri Sivil Toplum Kuruluşlarını, Kanaat Önderlerini bir araya toplayarak uluslararası istişare toplantısı teşebbüsünde bulunmuş ve toplantıya ev sahipliği yapmıştır. Toplantıda farklı ülkelerde yaşayan 15 den çok Ahıska Türklerini temsilen STK Başkanları, vekilleri ve temsilcilikler iştirak etdiler. Toplantıda Uluslararası Ahıskalı Türkler Teşkilatlanma Platformu kurulmuştur. İki gün süren tedbirin sonunda ATVİB tarafından Ahıska Türkleri medeniyeti tarihinde iz bırakmış vatansever evlatları, dava adamları olan değerli şairlerimiz Hamdi Yitgünün, Şemsi Aytayevin (Şemşir Şimşekoğlu), Cabir Halidovun yazdıkları kitapların tanıtımı oldu. Sonda ATVİB-nin Başkanı Sn İsmail Rahimov her üç şairimize güzel çalışmalarından dolayı Birliğimiz ve milletimiz adına teşekkür etdi.

KIRGIZISTAN'DAKİ AHISKA TÜRKLERİNİN GÜNÜMÜZDE SOSYAL GELİŞMELERİ

Yard. Doç. Dr. Mavliuda Guseinova

1991 senesi Kırgızistan için çok önemli bir tarihtir. Yaklaşık 70 sene büyük bir devletin parçası olan artık kendi başına bir ülke oluşarak 31 Ağustos 1991'de Kırgız Cumhuriyeti Bağımsız bir ülke haline geldi. Kırgızistan bir ulus-devleti olarak Demokrasi ve Pazar ekonomisi sistemlerini seçerek devleti yeniden kurmayı başladı. Sovyet Birliği çöktükten sonra Orta Asya ülkeri geçiş süreçlerini yaşamak zorunda kaldılar ve bazı ülkeler kısa bir sürede gelişebildiler, mesela Kazakistan. Az profesyonel kadrosu başta olarak Kırgızistan kendi politikalarını belirledi ve gelişme dönemine ayak bastı.

Bugün Kırgızistan'da 80'den fazla millet yaşamaktadır, bunların hepsi ülkenin nüfusunu oluşturuyor. Burda yaşayan her milletin kendilerine ait olan tarihi vardır.

Bu çalışmada Kırgızistan'da ki Ahıska Türkleri'nin günümüzde sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmelerine genel bir bakış sunulacaktır.

Sosyal gelişmeler.

Fergana olaylarından sonra Kırgızistan'da yaşayan Türkler haklarının devlet tarafından muhafaza edilmesi için Kırgızistan Ahıska Türkleri 'As-Türk' derneği kurdular. Dernek başkanı Mahsut İzzet aynı zamanda da milletvekiliydi.

Sovyet zamanında kurulan 'Sovyet milleti' anlamı Sovyetler yıkıldıktan sonra bağımsız ülkelerde milletler arası çatışmalar nedeni oldu. Örnek olarak, 1989'da Özbekler ile Türkler arasında yaşanan çatışmalar, 1990'da Özbekler ile Kırgızlar arasındaki çatışmalar, Azeriler ile Ermeniler arasındaki çatışmalar (Nagorniy-Karabah). Bu sorunlar devletin belli ulusal politikasını uygulamak zorunda kaldı. Böylece, 7 Aralık 1993'te 11 millet temsilcisi cumhurbaşkanına yönelik yazıda bir Kurultay düzenlenmesini rica ettiler. Bu Kurultay'ın gündeminde milletler arası toleranslığın gelişmesi ve bütün problemlerin incelenmesi gibi sorular vardı. Cumhurbaşkanı inisiyatifi karşılayarak 21 Ocak 1994'te 1. Kurultay düzenlenmiştir. Bu kurultayda Kırgızistan Milleti Asamblesi açılışına karar verilmişti ve böylece bu kurumda her bir millet temsilcilerini seçerek kendi Medeniyet merkezlerini oluşturdular (www.assamblea.kg).

Bu tarihten itibaren Ahıska Türkleri derneği devletin sosyal hayatında, başka derneklerle birlikte, bir rol aldı ve günümüzde devlet tarafından düzenlenen programlarda görev almaktadır. Bugün, Türkler arasında profesörler, doktorlar, öğretmenler, avukatlar, muhasebeciler, hemşireler, gazeteciler, sporcular, şarkıcılar, dansçılar vs var. Bunların çoğu dernekte görev almaktadırlar.

Dernekte çalışan kişiler Ahıska Türklerinin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını ve problemlerini inceliyor ve yardım etmekte gayret gösteriyorlar. 2003'te yeni Başkan seçildikten sonra dernek daha verimli çalışmaya başladı. 2 komite düzenlendi. Birisi, Eğitim diğeri Kültür. Türkiye Cumhuriyeti tarafından desteklenen dernek, gençler için Türkiye'de eğitim alma ve Yüksek lisans yapma imkanını kazandı. Böylece, dernek her Ahıska Türkünün herhangi bir problemini veya ihtiyacını çözmeyi veya karşılamayı için kurulmuştur.

Derneğimiz günden güne gelişerek zengin kültürümüzü ülkeye ve dışarıya tanıtmaktadır. Böylece, her 21 Mart Nevruz programında Ahıskalılar tarafından milli dansımız BAR, TOPAL vb oyunlar sunulmaktadır ve mutfağımızın ünlü HİNKALİ ve KATMERLERİ millete bedava ikram edilmektedir.

Ahıska Türk Amerikan Toplum Mərkəzinin xeyriyyəçiliyi

Ahıska Türk Amerikan Toplum Mərkəzinin (Ahıska Center) sədri İslam Şaxbandarovun təşəbbüsü, Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə Amerikada yaşayan Axısxa türklərinin ATVİB-in fəallarından olan Fətəli Süleymanova verilən vəkəletlə 6 iribuynuzlu və 17 kiçik buynuzlu qurbanlıqların kəsilməsi və imkansız ailələrə çatdırılması təmin edilmişdir. Əməyi və zəhməti keçən hər kəsə öz dərin təşəkkürümüzü bildiririk.

30 Avqust Türkiyə Cumhuriyyətinin Zəfər Bayramı

30 Avqust Türkiyənin Zəfər Bayramı münasibəti ilə Türkiyə səfərliyində tədbir keçirildi. Tədbirdə Azərbaycan Prezidentinin İctimai və Siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, Müdafiə Naziri Zakir Həsənov, Qərarqah rəisi Nəcməddin Sadıqov, Millət Vəkilləri, dövlət rəsmiləri, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak etdilər. Tədbirə Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin sədri İsmayıl Rəhimov da dəvət olunmuşdu. İ.Rəhimov səfir Erkan Özoralı Zəfər Bayramı münasibəti ilə təbrik etdi.

Genç yazarımız ATVİB-nin ofisini ziyaret etdi

Türkiyede yaşayan Ahıskalı genç kalemlerimizden olan değerli Vahit Aladdin Birligimizi ziyaret etdi. Birligimize etdiyi hediyelerden dolayı değerli şairimize Başkan İsmail Rahimov teşekkür ederek içindeki Vatan Ahıska sevdasının her zaman var olmasını diledi.

ATVİB-nin Sədri Qafqaz TV-nin qonağı oldu

Birliyin sədri İsmayıl Rəhimov Qafqaz TV-nin rəhbəri Eltən Törəcinin dəvəti ilə ölkəmizin Şimal Bölgəsində fəaliyyət göstərən Qafqaz TV-nin qonağı oldu. Qafqaz TV tərəfindən Axısxa türklərinin vətənlərindən sürgün olunmasının 75-ci illiyi ilə əlaqədar maraqlı bir sənədli film hazırlanırdı və Eltən bəy bu proyektde Vətən Cəmiyyətinin iştirak etməyini xahiş etdi. Daha sonra İsmayıl Rəhimov Qafqaz TV-nin müxbiri əslən Axısxa türkü olan Gülnar Əliyevaya geniş müsahibə verdi və Qafqaz TV-nin bütün yaradıcı heyətinə Birliyin adından təşəkkür etdi.

Büyükkelçi Sn Erkan Özoral ve Türk iş adamları Saatlıda ahıskalılarla görüştü

Ahıska Türklerinin vatanlarından sürgün olunmalarının 75-ci yılı etkinlikleri kapsamında TÜİB-in Başkanı iş adamı Sn Hüseyin Büyükrat beyin organizasyonluğu ile, Türkiye Büyükelçimiz Sayın Erkan Özoral beyin, Saatlı ilçesi Valisi (İcra Başçısı) Sn Nazim İsmayilovun, ATVİB Başkanı Sn İsmail Rahimov ve Başkan yardımcısı Halid Halilovun katılımlarıyla Ahıska Türkleri ile güzel bir görüş geçirildi. Organizasyona iş adamları, ATVİB Yönetim Kurulu üyeleri, basın temsilcileri ve bölge halkımız katıldı. Ağaçlar ekildi, Şehit mezarı ziyaret edilerek dualar okundu, hastalar ziyaret edilerek yardımda bulunuldu, aksakallarımız ziyaret edildi. Bu organizasyonun meydana gelmesinde emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

M.K.Atatürkü anım merasiminden

ATVİB Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Rahimov ve Halid Halilov Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ebediyete intikalinin 81. yılını Büyükelçiliğimizde düzenlenen törene katıldılar. Törene katılanlar arasında Millet Vekilleri, siyasiler, iş adamları da vardı. Büyükelçiliğimizin karşısındaki Atatürk Parkı'nda vatandaşlarımızın katılımıyla saat 09.05'te yapılan törende Büyükelçi Erkan Özoral Atatürk anıtına bir çelenk bıraktı. Tören daha sonra Büyükelçilikde devam etti. İsmail bey Büyükelçimize Azerbaycanda yaşayan halkımızın adından baş sağlığı verdi.

29 Oktyabr Türkiyənin “Cumhuriyyət Bayramı” tədbirindən

Türkiyə Cumhuriyyətinin 29 Oktyabr “Cumhuriyyət Bayramı” ilə əlaqədar Şəhidlər Xiyabanında yerləşən Türk Şəhidliyində anım proqramı keçirildi. Proqrama Azərbaycanda yaşayan Axisxa Türkləri “Vətən” İctimai Birliyi də qatıldı. Tədbirə ATVİB İdarə Heyətinin sədri İsmayıl Rəhimov, sədrin 1-ci müavini Xəlilov, İdarə Heyətinin üzvü Yusif Səfərov, ATVİB-nin fəalllarından Tirman Abbasov, Osman Mərdəliyev, Əlimcan Bayramov və Emil Rəhimov qatıldı. Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri hörmətli Erkan Özoral açılış nitqində başda Qazi Mustafa Kamal Atatürk olmaqla bütün qazi və şəhidlərimizi andı. Hər iki dövlətin himnləri səsləndikdən sonra şəhidlərin qəbrləri ziyarət edildi. Həmin axşam Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Erkan Özoralın dəvəti ilə ATVİB resepsiyona qatıldı. Resepsiyonda Milli Məclisin Spikeri Oqtay Əsədov, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İctimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov, nazirlər, Millət Vəkilləri, ictimaiyyət və KİV nümayəndələri iştirak edirdi. Tədbirdə axisxalılardan dostu, dəyərli Millət Vəkili Qənirə Paşayeva ilə görüş zamanı İ.Rəhimov Birliyin fəaliyyəti haqqında məlumat verdi, Qənirə xanım da öz növbəsində bu yaxınlarda Birliyin üzvləri ilə görüşəcəyini bildirərək axisxalılardan onun üçün çox dəyərli olduğunu dedi. Tədbirdə Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin müavini və təhsil naziri işləmiş Firudun Cəlilovla görüşüldü. Tanınmış türkoloq F.Cəlilov əlində Axisxa türklərinə aid materialların olduğunu qeyd etdi.

Axisxa türklərinin Gürcüstandan sürgün olunmasının 75-ci ili və Azərbaycan türklərinin Ermənistandan deportasiyasının 71-ci illiyinə həsr olunmuş tədbir keçirildi

Azərbaycanda yaşayan Axisxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyi Saatlı rayonu Nəsimikənd (Adigün) kəndində Axisxa türklərinin Gürcüstandan sürgün olunmasının 75 ili və Azərbaycan türklərinin Ermənistandan sürgün olunmasının 71 illiyi ilə əlaqədar anım tədbiri keçirdi. Tədbirə Azərbaycan Universitetinin professoru, Axisxa türkləri haqda çoxlu elmi araşdırmalar aparan Asif Hacı, Saatlı rayon İcra Başçısının nümayəndəsi Azər Həsənov, Çingiz Nemanzadə, media dəstəyi olaraq Türkiyənin İhlas Haber Ajansı, Anadolu Haber Ajansı, TRT Avaz, TRT-nin Bakı rəhbəri Murat Akkoç və Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yaşayan soydaşlarımız qatılmışdır. Azərbaycanda yaşayan Axisxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin təşəbbüsü ilə Qafqaz TV tərəfindən sürgünə aid 5 dəqiqəlik video çarx hazırlanmışdı. Tədbirdə Birliyin sədr müavini Ali Bayraqdarov Axisxa türklərinin tarixi və sürgün haqda geniş məlumat verərək xalqımızın keçmiş olduğu uzun, bir o qədər də faciəli keçmişindən danışdı. Anım tədbirinin sonunda hocalarımız sürgün zamanı həyatlarını itirmiş soydaşlarımızın ruhuna Qurani Kərim oxudular. ATVİB İdarə Heyətinin üzvü Səlimcan Rizmanov tərəfindən ehsan plovu hazırlandı. Bu anım tədbirinin ərəsəyə gəlməsində zəhməti keçən hər bir bacı-qardaşımıza təşəkkür edirik.

ATVİB Saatlı Rayonuna yeni təyin olunmuş İcra Hakimiyyətinin Başçısı ilə görüşdü

Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin ölkəmizdə apardığı islahatlar davam etdirilir. Bu yaxınlarda ölkə Başçısı tərəfindən Elmir Bağırov Saatlı rayonu İcra Hakimiyyətinin Başçısı təyin edildi. Cənab Başçının təşəbbüsü ilə Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin İdarə Heyəti ilə geniş görüş keçirildi. Görüşdə Birliyin sədri İsmayil Rəhimov, müavini Ali Bayraqdarov, İH üzvləri Muhiddin Xəlilov, Osman Aslanov, Vəlid Aslanov, Fətəli Süleymanov, Rüstam Xəlilov, İsmayil Sərvərov, Kərəm Qoçiyev, Nəbi Dursunov, Xalid Rəhimov, İsmayıl Cəlalov və Yadigar Aslanov iştirak etdilər. İ.Rəhimov Elmir müəllimə Saatlı rayonunda yaşayan Axısxa türkləri barədə geniş məlumat verərək, burada yaşayan soydaşlarımızın rastlaşdığı problemləri çatdırdı. Başçı da öz növbəsində Prezidentimiz İlham Əliyevin və Birinci Vitse-Prezident Mehriban xanım Əliyevanın salamlarını çatdıraraq, dilə gətirilən problemlərdən xəbərdar olduğunu və əl-ələ verib bərabər bu problemləri həll edəcəyini bildirdi. Axısxa türklərinin tarixi və Vətən Cəmiyyəti haqda məlumatlı olan cənab Başçı, dövlətimiz tərəfindən tanınan təşkilatımızın gördüyü işləri yüksək qiymətləndirdi. İ.Rəhimov da öz növbəsində cənab Başçıya yeni vəzifəsində uğurlar arzulayaraq onlara göstərdiyi yüksək mədəniyyətli münasibətinə görə Birliyimiz və millətimiz adından təşəkkür etdi.

Qeyd edək ki, cənab Başçının digər Sərəncamına əsasən ATVİB İdarə Heyətinin Sədri İ.Rəhimov Saatlı Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının yanında Şuranın üzvü seçilmişdir. Üzvlərdən biri də ATVİB İH üzvü Hamza Əliyevdir.

Birlik yolunda adım-adım

İstanbulda gerçekleşen Uluslararası Sempozyum öncesi Ahıska Türklerinin başka ülkelerde faaliyet gösteren STK-ların Başkanları, akademisyenleri, kanaat önderleri ile gece geç saatlere kadar uzanan istişare toplantıları yapıldı.

Ümrə ziyarətindən qayıdış

Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin (ATVİB) müraciəti ilə Ümrəyə göndərilən 7 nəfərlik qrup Hava Limanında qarşılandı. Soydaşlarımızı Hava Limanında ATVİB İdarə Heyəti sədrinin 1-ci müavini Xalid Xəlilov qarşıladı. 31 Dekabr Məkkənin Fəthi ilə üst üste düşən bu gözəl işin ərəsəyə gəlməsində ATVİB-in İdarə Heyətinin üzvü və Din İşləri üzrə koordinator Osman Aslanova, Qazanbatan kəndinin hocası Kamil Yusifova, Türkiyə Cumhuriyyəti Böyükəlciliyinə, Bakı Böyükəlciliyi Din Xizmətləri Müşavirliyinə, Türkiyə Cumhuriyyəti Diyanət İşləri Başkanlığına, Dış işləri genel Müdürlüyü uzmanı Tahir Mehtioğluna, Hac-Ümrə Dairəsi Başkanlığına və Əhməd Turanlıya dərin minnətdarlığımızı bildiririk. Allah soydaşlarımızın ziyarət və dualarını qəbul etsin.

AHISKALI AYDINIMIZ ŞEFİKA HANIM EFENDİZEDE

Halide Halil

Tüm dünyada olduğu gibi Azerbaycan'da da kadınların kaderi olan toplumsal sınıf/statü ayrılığına yönelik tutumdan kurtuluş yolu 20. Yüzyılın başlarında büyük bir sosyolojik problem olarak ele alınmıştı. Azerbaycan'da yaşayan kadınların o zamanki durumu, bu kadınların insan haklarından mahrum bırakılmaları o dönemin Azerbaycan'da yaşayan aydın kesimini rahatsız etmekteydi. Öyle ki Molla Nasreddin başta olmak üzere dönemin milliyetçi çizgide yayın yapan basın organları bu sorunu çözmek için harekete geçtiler. Yıllarca sürecek bir çalışma sonrası az da olsa bir başarı sağlanacak ve eğitilmiş kadınlar ülkenin kültürel hayatında rol oynamaya başlayacaktı. Artık eğitim ve sağlık hizmetinin yanı sıra basın organlarında da görev yapan kadınların sayısı belirgin bir şekilde görülmekteydi. Bu kadınlar içerisinde en çok dikkat çeken isim ise Efendizade ailesine mensup Şefika Hanım olacaktır.

Şefika hanım, yaşamış olduğu 20. Yüzyıla damga vuracak ve Azerbaycan'ın "İlk Kadın yazarı" unvanını elde edecekti. Devrin tanınmış eğitilmiş insanları ile birlikte halkın eğitimi için girişeceği savaşa yetinmeyecek dönemin toplumsal baskılarına direnerek kadınların daha fazla özgürlüğe kavuşması için büyük bir mücadele verecekti. Eğitimci ve gazeteci kimliği ile yaşadığı ülkeyi zor durumdan kurtarmak için o zamanın eğitilmiş vatansever insanlarına her alanda destek olmaksa asli görevleri arasında yer alacaktı.

1882 yılında Ahıska'nın Azgur kasabasında doğdu. Babası dönemin en önemli yazarları arasında gösterilen Memmedemin Şeyhzade'dir. Aynı zamanda babası doğu ve batı edebiyatına hakim tanınmış bir eğitimciydi. Tiflis, Bakü, Kırım gibi şehirlerde yayınlanan Keşkül, Tercüman ve Kaspi gibi yayınları düzenli olarak alıp Kafkasya başta olmak üzere bütün dünyada meydana gelen olaylar ve yeniliklerle ilgili çevresini bilgilendirirdi. Babasının bu özelliği Şefika Hanım'ın daha küçük yaşlarda iken basına ilgi duymasına neden olacaktır. Şefika hanım'ın yazarlık macerası da böylece başlayacaktı. Kısa makaleler ve hikayeler kaleme alan Şefika hanım, bu eserlerini bir gün babasına gösterir. Kızının yazarlık ile ilgili yeteneğini babası Memmedemin bey, kızı Şefika hanım'ın daha çok mütalaa ile ilgilenmesi için tavsiyelerde bulunup, yön verecektir. Babası Memmedemin bey'in eğitime önem veren bir isim olması ailesinin de eğitime yönelik olumlu bir bakış sergilemesine neden olur. Kızları Saide ve Şefika, ilk tahsillerini babalarından alırlar. Babalarından Arapça, Farsça ve Rusça öğrenirler. Her iki kızının da eğitilmiş ve milliyetçi bilinçle yetişmesinde babalarının çok büyük rolü olacaktır. Şefika Hanım daha on dört yaşlarında babasının Azerbaycan'da (Şeki isimli şehirde) çalıştığı Darrussiya isimli kız mektebinde ders vermeye başlar.

1901 yılında Tiflis Zagafgaziya Ruhani İdaresinde girdiği sınavda başarılı olur ve öğretmenlik belgesini alır. Hacı Zeynalebدين Tağıyev ve Neriman Nerimanov'un daveti üzerine Bakü'ye taşınır. O yıllarda ülkede ilk kez kızlar için eğitim verecek olan İmparoteriçe Aleksandra Fyodorovna Rus-Müslüman Kız mektebinin (Z. Tağıyev'in Mektebi olarak da anılmıştır) Bakü'de açılışı gerçekleşir. Bu kız mektebi kendi döneminin en önemli eğitim hamlesi olarak tarihe geçer. Maddi durumu kötü olan ailelerden ücret alınmadan eğitim veren bu okulun ilk öğretmenlerinden biri olan Şefika Hanım okulun ilk müdürü olan Hanife Melikova'nın yanında işe başlar.

Tağıyev'in Mektebi, Azerbaycan'da "Rus-Tatar" okulları için bir nevi pedagojik eğitimciler yetiştiren merkez konumundaydı. Hasanbey Zerdabi'nin kızların eğitimi için "Debistan" dergisinin faydalı olacağı tavsiyesinde bulunur. Zerdabi'nin okula bu dergiyi getirmesi sonucu Şefika Hanım'ın bu dergiye münasebeti başlar. Sadece kendinin değil, öğrencilerine ait yazılarında bu dergide yayınlanması için büyük çabalar gösterir. Büyük bir heyecanla beklediği Debistan dergisinin 7. sayısında öğrencisi Nabat Nerimanova'nın yayınlanan makalesinde şöyle yazar;

"İlk Azerbaycan Kadın gazetecisi Şefika Efendizade bu mecmuaya (dergiye) 1906-1908 yıllarında aktif olarak katılmıştır. Hacı Zeynelabدين Tağıyev'in bu kız mektebini açmasının asıl nedeni şudur; Bir erkek eğitim alırsa sadece bir kişi tahsilli olur. Eğitim almış kadın ise tahsilli olmakla birlikte ilimli ve dünya görüşlü annedir."

Öğretmen Şefika hanım sadece yazarlık ile değil aynı zamanda sosyal konularla da ilgilenir. Kızlar mektebinde beraber çalıştığı öğretmen arkadaşları ile birlikte dram derneği açar. Aynı zamanda okuldaki öğrencilerine tiyatro kültürü, oyunculuk sanatı hakkında bilgiler verir.

1917 yılında Bakü'de "İsmailiye" binasında Zagafhazia Müslümanları'nın Kurultayı düzenlenir. Kurultaya farklı kesimlerden insanlar ve üç kadın katılır. Bu üç kadından biri ise Şefika hanım olacaktır. Bu Kurultayda yapacağı konuşma ile ne kadar bilgili olduğunu gözler önüne serer ve konuşmanın sonunda kadınların eğitimi için yeni okulların, tiyatroların açılmasını talep eder. 1910 yıllarına kadar "Rus-Müslüman" kız okulunda eğitim veren Şefika hanım, 1910-1920 yılları arasında şehrin "Rus-Tatar" kadın okulunda Azerbaycan Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak çalışır.

20. Yüzyılın ilk çeyreğinde Azerbaycan'da yaşanan bütün olaylar hakkında fikir beyan eden, toplumun; sosyal ve siyasi hayatında etkili bir biçimde rol alan Şefika Hanım düşüncelerini daha fazla insana duyurabilmek için basın organları ile çalışmalarını hız kesmeden sürdürür. Azerbaycan'ın ilk Kadın gazetecilerinden olan Şefika hanım, ilk basın açıklamasını "Şergi-Rus" gazetesine yapacaktır.

Şefika hanım, hem gazeteci hem de eğitimci olarak eğitimin ve ilmin önemini Debistan, Rehber, Mekteb gibi dergilerde vurgular. Her üç derginin yayınında Şefika Hanım'ın büyük katkısı olur. Şefika Efendizade'nin gazetecilik ve yazarlık alanında tanınması 1911-1912 yıllarında yayınlanan "İşig" gazetesi ile olur. 1911-1912 yıllarında Azerbaycan'da yaşayan kadınların gazetecilik mesleğine ilgi duymasında bu gazetenin rolü büyüktür. Şefika hanım kaleme aldığı makalelerde kadınlara yönelik özgürlük en çok değindiği konu olmuştur. 1914 yılında yazarın ilk kitabı olan "İki yetim,yaxud Kerim'in hümmeti" isimli kitabı basılır.

Şefika hanım Efendizade

Celil Memmedguluzade'nin "Ölüler" piyesi ilk defa Bakü'de 1916 yılında sahnelenir. Oyun sırasında bir kadının ağladığını gören Şefika hanım, Kadın seyircinin yanına giderek neden ağladığını sorar. Kadın, sahnelenen oyunda kendi yaşamından izler olduğunu belirtir. Şefika hanım ise tarihe geçecek şu sözü söyler; Bu sadece senin değil tüm Azerbaycan kadınlarının hayatı! Yaşanan bu olay Şefika hanım'ı çok etkiler ve "Açık söz" isimli gazetede "Ölüler" piyesi hakkında makale yazar.

1918 yılının Mart ayında Ermeniler tarafından gerçekleştirilen Mart faciası, Şefika hanımın zorluklarla dolu günler geçirmesine neden olur. Belli bir süre Azerbaycan'ın Quba şehrinde, Ahıska'nın Azgur kasabasında ve Türkiye'nin İstanbul şehrinde yaşamını sürdürür. Bu süreçte Azerbaycan'da yaşanan olayları takip etmeye ve fikirlerini açıkça beyan etmeye devam eder. Azerbaycan Halk Cumhuriyeti'nin zaferinden sonra 1919 yılının nisan ayında Bakü'ye döner.

1923 yılında yayınlanmaya başlayan "Şerg Qadını" isimli derginin yayın kurulunda yer alarak edebiyat köşesinden sorumlu müdüresi olur. Dergide Şefika Hanım hakkında yer alan bilgide "Şefika Efendizade bütün Zagafgaziya'da İlk Azerbaycan Dili öğretmeni ve aynı zamanda ilk Azerbaycan Kadın sanatçı ve yazarı olmuştur" diye ifade yer alır.

1932 yılına kadar yazarlık hayatını sürdüren Şefika Hanım, Zagafgaziya, Kafkasya ve Moskova'da düzenlenen bir çok konferans ve kurultaya katılmıştır.

Bütün ömrünü Azerbaycan'da yaşayan kadınların daha özgür ve eğitilmiş bir yaşama kavuşması için harcayan Şefika Hanım, 1959 yılında Bakü'de vefat etmiştir. 77 yıllık ömründe birçok başarıya imza atmış ve yaşadığı asıra damga vurmuştur.

“Sürgünün 75 Yılında Ahıskalı Türkler” Uluslararası Sempozyum İstanbul Medeniyyet Üniversitesinde gerçekleştirildi

75 yıldır vatansızlığa mahkûm edilen Ahıska Türklerini konu alan "Sürgünün 75. Yılında Ahıskalı Türkler" Uluslararası Sempozyumu, 16-17 Kasım 2019 tarihlerinde Üniversitemizin öncülüğünde ve ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Güney Yerleşkemizdeki Âşık Paşa Konferans Salonunda gerçekleşen uluslararası etkinlik, Türkiye'den ve dünyadan alanlarında uzman pek çok bilim insanını bir araya getirdi. Sancaktepe Belediyesi, Üsküdar Belediyesi ve İHH İnsani Yardım Vakfı'nın katkılarıyla düzenlenen sempozyumda, Ahıskalı Türklerin güncel sorunları başta olmak üzere; hukuk, edebiyat, eğitim, tarih, ilahiyat, sanat ve kültür alanlarındaki konular ele alındı.

“Sürgünün 75. Yılında Ahıskalı Türkler” Sempozyumunun birinci gününde, Ahıska Türkleriyle ilgili olarak Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültemizden Dr. Öğr. Üyesi Rüstem Mürseloğlu'nun yönetmenlik ve

senaristliğini yaptığı “Garibim Gurbetlerde” adlı belgeselin gösterimi yapıldı. Ardından protokol konuşmaları kapsamında Ahıskalı Türk derneklerinin başkanları İsmayil Rahimov ve Ramiz Atahan'ın ardından konuşan İHH Başkan Yardımcısı Mustafa Demir, “Ahıska'da yaşananların unutulmaması ve unutturulmaması için bizim bu sempozyumlara ihtiyacımız var” dedi. Daha sonra kürsüye gelen Üsküdar Belediye Başkanı Hilmi Türkmen, “Tarihimizdeki bu acı sayfaları tekrar gün yüzüne çıkararak günümüzdeki gençlere hatırlatma babında yapılan bu sempozyumu çok anlamlı buluyor ve Sayın Rektörümüzü tebrik ediyorum. Suriye'de, Bosna'da, Doğu Türkistan'da olanlar bunlardan farklı değil. Bizler Ahıska'da soydaşlarımıza yapılanları bin yıl geçse de unutamayız.” dedi. Sancaktepe Belediye Başkanı Av. Şeyma Dövücü ise konuşmasında, “Sancaktepe Belediyesi olarak bu sempozyumun paydaşı olmaktan çok heyecan duyuyoruz. Bizim bugün bu meseleyi ele alış biçimimiz, Türkiye'nin durmuş olduğu nokta, tüm dünyaya bir ders niteliğindedir. Bugün Türkiye insanlığı dünyaya öğretiyor.” sözlerine yer verdi.

Üsküdar Kaymakamı Murat Sefa Demiryürek, “1. Dünya Savaşı'nda Osmanlı'nın mücadele ettiği topraklarda 44 devlet vardı; bu muazzam bir coğrafyaydı. Bizim bu coğrafyanın büyük bir bölümüyle akrabalığımız, hukukumuz, dindaşlığımız var. En önemlisi de bu insanların umudu olma misyonumuz var. Türkiye son yıllarda bu umudu yerine getirme babında bir duruş sergilemektedir.” şeklinde konuştu. Ardından, 3 dönem Ak Parti İstanbul Milletvekilliği görevinde bulunmuş olan ve kendisi de bir Ahıska Türkü olan Feyzullah Kıyıklık'ın kısa bir selamlama konuşması gerçekleşti.

Sempozyum Başkanı Rektörümüz Prof. Dr. Gülfettin Çelik, açılış konuşmasında katılımcılara, katkıda bulunan STK ve belediyelere emeklerinden dolayı teşekkür etti. Prof. Dr. Çelik, kendisinin de Bulgaristan'tan göç ettiğini belirterek Ahıska Türkleriyle benzer duyguları yaşadığını anlattı. Bunun da etkisiyle doktora tezini muhaceret üzerine yazdığını, Osmanlı Devleti'nde Kırım Savaşı'ndan Balkan Savaşı'na kadar olan dönemi incelediğini belirten Rektörümüz, Osmanlı İmparatorluğu'nda farklı millet ve ırklardan insanların beraber yıllarca rahatlıkla yaşadığını ve bunun benzerinin yeryüzünde olmadığını dile getirdi ve "Sovyetler Birliği'nin 50 yıllık hülyasının nasıl yok olduğuna şahit olduk. Türkiye Orta Doğu'da yaşanan zorlukların önemli bir kısmını halletmiş oldu. Türkiye sahip olduğu engin tecrübeyle tek medeniyet esasındaki bütünlüğünün mirasıyla 21. yüzyılda küresel dünyanın en büyük aktörü olacak. Dünyanın 5'ten büyük olduğunu Türkiye'nin öncülüğünde hep beraber izleyeceğiz." dedi.

Açılış konuşmalarının ardından sempozyuma katkı sunan kurum ve kuruluşlara plaket takdim edildi. Sempozyumun ilk gününde 6, ikinci gününde ise toplam 12 oturum gerçekleştirildi. 2 günlük sempozyum, oturumların ardından sonuç ve değerlendirme bölümüyle sona erdi.

Xalq diplomatiyası

ATVİB-nin sədri Gürcüstana səfər zamanı Adigün rayonu Zanav kəndini ziyarət etdi. Yerli Gürcü xalqı İsmayıl Rəhimovun gəlişi şərəfinə qurban kəsdi. İsmayıl müəllim də göstərdikləri diqqətə görə Şainidze ailəsinə təşəkkür etdi.

Türkiyə Cumhuriyyəti Bakı Böyükəlciliyinə ziyarət

Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin sədri İsmayıl Rəhimov, sədrin birinci müavini Xəlilov Türkiyə Cümhuriyyətinin Bakı Böyükəlcisi hörmətli Erkan Özoral bəyi məkanında ziyarət etdilər. İsmayıl müəllim hörmətli Böyükəlcimizə bu yaxınlarda Saatlıda TÜİB-in təşkilatçılığı ilə axısxalıları ziyarətə gəlməsi münasibətilə bir daha təşəkkürünü bildirərək, Birliyimizin fəaliyyətindən və görülməli işlər barədə Böyükəlciyə məlumat verdi, o da öz növbəsində salam və hörmətlərini soydaşlarımıza çatdırmağı istədi.

Borçalı Cəmiyyətinin təşkil etdiyi “Gürcüstan Türklərinin Həmrəylik günü” tədbirindən

25 dekabr 2019-cu il tarixdə Gürcüstan Türklərinin Həmrəylik günü ilə əlaqədar möhtəşəm bir törən keçirildi. Borçalı Cəmiyyətinin təşkil etdiyi bu tədbir də Türk Dünyasına və Gürcüstan türklərinin tarixinə yeni baxış bucağı mesajları oldu. Günümüzde baş verən siyasi prosesləri təhlil edərkən görürük ki, Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə münasibətləri yeni mərhələyə qədəm qoyur və bu münasibətlərin gələcəkdə daha da inkişaf etməsi üçün biz də elimizdən gələn töhfəni əsirgəməməliyik. Tədbirdə Türkiyənin Bakı Böyükəlcisi Sayın Erkan Özoral, TİKA-nın Bakı Koordinatoru Sayın Teoman Tiryaki, Türkiyə Böyük Məclisinin üzvü millət vəkili, Azərbaycan Türkiyə parlamentlərsi əlaqələr qrupunun həmsədri Sayın Şamil Ayrım, millət vəkilləri, ictimai xadimlər, elm adamları, sənət adamları iştirak etdilər. ATVİB sədri İsmayıl Rəhimov dəvət olunan fəxri qonaqlar arasında idi. İsmayıl müəllim də şəxsinə və Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri “Vətən” İctimai Birliyinə göstərdiyi diqqət və hörmətə görə Borçalı Cəmiyyətinin Sədri hörmətli Zəlimxan Məmmədliyə Birliyimiz və öz adından təşəkkür etdi. Zəlimxan müəllim çıxışında: “İnşallah ən qısa zamanda belə möhtəşəm tədbirləri Borçalımızda, Axısxamızda keçirməyi Allah bizə qismət etsin” deyərək tədbir iştirakçılarını duyqulandırdı. Tədbirin sonunda ATVİB-nin son zamanlarda aktiv fəaliyyətinə görə tədbir təşkilatçıları tərəfindən İsmayıl Rəhimova təşəkkür hədiyyə lövhəsi təqdim edildi.

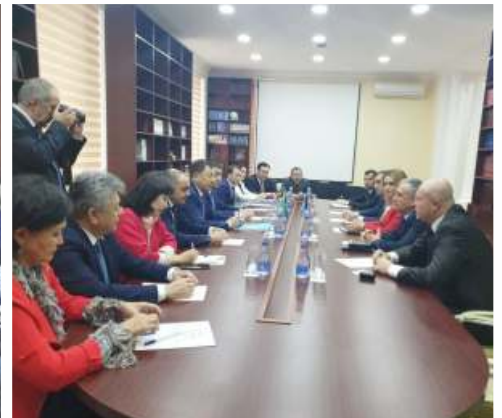
Ayrı Seçkiliyə son!

30 Yanvar 2020 tarixində Avropa Birliyi və Avropa Şurasının dəstəyi ilə, Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkilinin (Ombudsmanın) təşkilatçılığı ilə Quba rayonunda Ayrı Seçkiliyə qarşı mübarizə mövzusunda 2 günlük təlim keçirildi. Təlimdə Azərbaycanda yaşayan az saylı xalqların nümayəndələri, Ombudsman Səbinə Əliyeva, Avropadan gələn qonaqlar, ictimaiyyət və KİV nümayəndələri iştirak etdilər. Ahıska türklərini bu təlimdə Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyi İdarə Heyətinin üzvü və Şimal bölgəsi üzrə rəhbər Səlimcan Rizmanov təmsil etdi. Səlimcan müəllim Təlim iştirakçılarna və Ombudsman Səbinə Əliyevaya Azərbaycanın Şimal bölgəsində yaşayan Axısxa Türkləri barədə geniş məlumat verərək, Birliyimizin gördüyü işlər barəsində iştirakçıları məlumatlandırdı.

Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsində görüş

31 yanvar 2020 tarixində Qazaxıstan Xalqı Assambleyası (QXA) sədri cənab Nursultan Nazarbayevin müavini, Qazaxıstan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının Qazaxıstan Xalqı Assambleyası Katibliyinin rəhbəri cənab Cansəit Tuyməbayevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəvəti ilə ölkəmizə səfərə gəlib. Dövlət Komitəmiz görüşə Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyində dəvət etdi. Görüşdə ATVİB Sədrinin 1-ci müavini Xəlilov, Birliyin fəallarından Emil Rəhimov, Azərbaycanın Qazaxıstandakı Səfiri Rəşad Məmmədov, Qazaxıstanın Azərbaycandakı səfiri Serjan Abdükərimov, Qazaxıstan Milli Məclisinin deputatları, ictimaiyyət və KİV nümayəndələri iştirak etdilər. Xəlilov Azərbaycanda yaşayan Axısxa türkləri barədə məlumat verərək, Birliyimizin əsas məqsədi Vətənimiz Axısxaya dönmək olduğunu nümayəndə heyətinə çatdırdı.

“Şəhidlər Ölməz, Vətən Bölünməz”!

Şən qalx qana susamış bir imperiyanın önünə yalın əllə çıx, ölümü, qiyamı, canını heçə sayaraq önlərində etdən siper ol. Bir Milleti ayaqda tutan amillərdən biri də Vətəni qanla yoğrulmuş şəhidlərinin olmasıdır. 1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə hüznlə bərabər, xalqımızı Azadlığa, İstiqlala aparan yolun qıvcılığını atılmışdı. Üstündən 30 il keçir, o qanlı gecə həyatlarını heçə sayaraq ölmə meydan oxuyaraq şəhid olan qardaş və bacılarımızın önündə baş əyirik. Azərbaycanda yaşayan Ahıska Türkləri “Vətən” İctimai Birliyi İdarə Heyətinin Sədri, İdarə Heyətinin üzvləri, fəalları şəhidlərimizi hər dəfə ziyarət edib onların ruhuna Fatihe oxumağı özlərinə borc və şərəf bilirlər. Bir daha Allahdan şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimize şifa diləyirik.

Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri Sn Dr. Nihat Büyükbaşı ile görüş

ATVİB Başkanı Türkiye Cumhuriyeti Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşaviri Sn Dr. Nihat Büyükbaşı makamında ziyaret etdi. Ziyarete Azərbaycanda yaşayan Ahıska Türkləri “Vatan” İctimai Birliyinin Yönetim Kurulu üyeleri, Eğitim Komisyonu başkanı Yusif Seferov, Gençler kolu başkanı Mehemed Kamiloğlu da katıldı. Müşavirimize Azərbaycan'da yaşayan Ahıska Türkləri ve Birliğimizin çalışmaları hakkında bilgi veren İ.Rahimov Sayın Müşavirimize Ahıskalı gençlərimize eğitim konularında, imam-hatip okullarına kayıt zamanı göstərdikləri destek için təşəkkür etdi. İsmail Bey ve ekibi Sn müşavirimize göstərdiği samimiyet için Birliğimiz adına şükranlarını sundular.

FUEN-nin Kiyev Forumu

Kiyev şəhərində FUEN - Federal Union of European Nationalities-nin "Stabil gələcək üçün dialoq" adlı növbəti Forumu keçirildi. İki gün davam edən Forumda 35-dən artıq milli azlıqların nümayəndələri iştirak etdi. Axısxa türklərini bu Forumda Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin Sədri İsmayıl Rəhimov, ATVİB-nin fəallılarından Emil Rəhimov, Tirman Abbasov, Rusiya Vətən Cəmiyyətinin sədri Cavid Aliyev, müavini və Vətənə dönüş Komissiyasının Sədri Fuad Pepinov təmsil etdi. Forumda FUEN-nin Vitse-Prezidenti cənab Gösta Toft, Kırım Tatarları Məclisinin Sədri, millət vəkili cənab Refat Çubarov, Elvin Kadirov, ictimai birliklərin rəhbərləri, akademiklər və media nümayəndələri iştirak etmişdir. Forumun birinci günündə FUEN-nin keçən dəfə Gürcüstanda yaşayan Gənc Vəkillər təşkilatının rəhbəri Ali Badirovun dəstəyi ilə Tiflisdə keçirilən Qafqazdakı sabillik adlı tədbirdə Axısxa türklərinin problemləri dilə gətirildi. Qafqazda yaşayan xalqların sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaları üçün Avropa modellərini tətbiq etmək kimi fikirlər səsləndirildi. Forumun 2-ci günündə Birliyin sədri İsmayıl Rəhimov 5 dəqiqəlik hesabatla çıxış edərək Axısxa türklərinin vətənləri Gürcüstanla dönüş məsələsindəki çatışmamazlıqları dilə gətirərək, 2007-ci ildə Gürcüstan Parlamenti tərəfindən qəbul olunmuş Axısxa türklərinin Vətənə dönüş qanununun vaxtının bitməsini Forum iştirakçılarna çatdırdı. İ.Rəhimov Azərbaycanda yaşayan az saylı xalqlar haqqında danışarkən bunları qeyd etdi: "Azərbaycanda çox sayda milli azlıqlar yaşamaqdadır. Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən yaradılan Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində milli azlıqlar dinindən, dilindən və milli mənsubiyyətindən asılı olmayaraq burada təmsil olunurlar, Azərbaycanda milli zəmində heç bir problem yoxdur və qloballaşan dünyada Azərbaycan Multikultural dəyərlərin qorunduğu nadir dövlətlərdən biridir, burada yaşayan Axısxa türkləri olaraq bunu əminliklə deyirik" deyərək forum iştirakçılarna çatdırdı.

Vətən Cəmiyyətlərinin Kiyevdə olduğunu öyrənən Kırım tatarlarının Milli Lideri Sn Mustafa Cəmilev Kırım ATVİB sədri İsmayıl Rəhimovu, Emil Rəhimovu, Rusiya Vətən Cəmiyyətinin sədri Cavid Aliyevi və Fuad Pepinovu öncə baş ofislərində daha sonra evində qonaq etdi. İ.Rəhimov Kırım Tatar Məclisinin sədri cənab Refat Çubarovla görüşdü. Milli mücadələdə hər iki qardaş xalqın qəldikləri nöqtə müzakirə edildi. Daha sonra Kırım Tatarlarının Milli Lideri cənab Mustafa Cəmilev Kırım ATVİB-nin nümayəndələrini evində qonaq etdi. Sədr İsmayıl Rəhimov Azərbaycanda yaşayan Axisxa türkləri barədə məlumat verərək, Vətənə dönüş yolunda görülən işlər barədə müzakirələr edildi. Qeyd etmək lazımdır ki, İ.Rəhimov və Mustafa Cəmilevın yaxın münasibətləri uzun illərdir ki, davam edir. İsmayıl müəllim sonda Mustafa Cəmilevə və Refat Çubarovla göstərilən diqqətə görə Birliyimizin və şəxsi adından dərin təşəkkürünü bildirdi.

“AHISKA'DAN TEBRİZ'E KADAR UZANAN BİR YOLCULUK: ŞAHNAZ YUNUSOVA”

Sevilya Agezova

Biri, kürsüde Türk olarak konuşma yaptığı için kınandı, diğeri itirazlara rağmen ders vermeye devam ettiği okulu taşlandı, öbürü sürgün esnasında anne-babalarını kaybeden 15 yetim çocuğa sahip çıkıp onları büyüttü. Biri genç cumhuriyetin kurulumu aşamasında yerel seçimleri yönetti, diğeri halk sanatçısı oldu, üçüncüsü ise cumhurbaşkanının çevirmenliğini yaptı. Dördüncüsü yurtdışına çıkıp mesleki seminerler verdi, beşincisi inkılabı davet etmek için faaliyetlerde bulundu, altıncısı yazıları ile hükümeti ve toplumu eleştirdi. Yedincisi evin tüm yükünü üzerine aldı ve her şeyi kendi başına yaptı.

Sekizincisi, dokuzuncusu, onuncusu. Ve bu sayılar böylece devam eder.

Bu insanları birleştiren 3 nokta var:

“Kadın olmaları, güçlü olmaları ve en önemlisi Ahıskalı olmaları.”

Peki bunları daha önce duydunuz mu?

Cevabınızı tahmin ediyorum.

Bugün sizleri tanınması gereken onlarca kadından birisiyle tanıştıracayım.

Şahnaz Yunusova*

Şahnaz Hanım 1870 yılında Aspınza'nın Hirtız köyünde dünyaya gelir.

Dönemin oldukça zor şartlarına rağmen Gori muallimler seminaryasını bitirir, ardından Ahıska ve dışında kızların eğitimi ile meşgul olmuş.

Dönemin önder kadınlarından olmuş, Türkçe, Gürcüce, Rusça, Farsça ve birkaç Avrupa dilini bilmiş. Tebriz başta olmak üzere bir kaç şehirde kadınları inkılabı çağırmak için ciddi faaliyet gösteren 10 kişilik Azerbaycanlı kadınların ekibine Ahıska'dan dahil olmuş.

Makalelerinde hem siyasi hem toplumsal olayları ele almış, sert bir şekilde eleştirmiş.

Hem bağımsızlık hem kadınların toplumda kendini ifade edebilmesi için çaba göstermiş.

Özellikle kadınlarla ilgili makalelerin birinde şöyle yazmaktadır:

“Kadın okunmalı ve cahillikten kurtulmalı, açık sözlü olmalı ve evin geçimine yardım sağlamalı... Unutmayalım ki kadın bir annedir. Bu nedenle biz kadınlar okuyarak, toplumun temel taşlarını iyi yetiştirirsek zaten cemiyette görmek istediğimiz şeyi görürüz. Kadın, erkeği ve kadını daha küçükken terbiye edecek, böylece onlarda görmek istediğimiz toplumu da inşa etmiş olacaktır.

Şahnaz Hanım ilerde ele alacağımız diğer kadınlar gibi dönemin zor şartlarına rağmen Kafkasya toplumlarında kadınların alışagelmış konularını sorgulamış, meselelerini ele almış ve çözümler önermiş. Çoğu zaman kendi özel hayatlarında da çeşitli sorunlara neden olan aktif faaliyetlerinden vazgeçmemiş. Eleştirilmiş, hakaretlere maruz kalmış ama yılmamış. Kadınların eğitim almaları ve bilinçlenmeleri için çabalamış, çeşitli hayırsever faaliyetlerde bulunmuş. Toplumun adını yükseklerden duyurmaya çalışmış. Aynı zamanda hem iyi bir eş ve anne olmanın hem de toplumsal meseleler ile ilgilenmenin, meslekte başarılı olmanın mümkün olduğunu göstermiş. Toplumun yükselişi ancak eğitimle ve kadınların katkısı ile mümkün olduğunu açıkça göstermiş.

* Kaynak: Şiraz Devlet Arşivi

Bakıda Türkiyədə yaşayan Azərbaycan türklərinin 2-ci Qurultayının Mətbuat Konfransı keçirildi

6 Fevral 2020-ci il tarixində Kitab Evinə Türkiyədə yaşayan Azərbaycan türklərinin 2-ci Qurultayının Mətbuat Konfransı keçirildi. Konfransa Azərbaycanda yaşayan Axisxa Türkləri “Vətən” İctimai Birliyi dəvət olunmuşdu. Tədbirdə ATVİB-nin sədri İsmayıl Rəhimov, İdarə Heyətinin üzvü Məhəmməd Kamiloğlu, Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyətinin rəhbərliyi, Çağdaş Azərbaycan Kültür Dərnəyi başkanı Cəmal Məhməthanoğlu (İzmir), Borçalı Cəmiyyəti İdarə Heyətinin sədri, Zəlimxan Məmmədli, Azəri Türk Qadınlar Birliyinin sədri Tənzilə Rüstəmxanlı, Dünya və Avropa 1-cisi olmuş idmançı Araz Musayev, elmi işçilər, ictimaiyyət və KİV nümayəndələri iştirak etmişdir. Konfransda Çağdaş Azərbaycan Kültür Dərnəyi başkanı dəyərli Cəmal Məhməthanoğlu ATVİB ilə dostluq və işgüzarlıq memorandumu imzalanmasını təklif etdi, İsmayıl Rəhimov bu təklif üçün Cəmal bəyə təşəkkür edərək ATVİB İdarə Heyəti iclasında bu məsələni müzakirə ediləcəyini bildirdi.

ATVİB-nin bölge toplantısı

ATVİB-nin bölge toplantılarının bu seferki adresi Saatlı rayonu Smada kövünde yapıldı. Toplantıda Azerbaycanda yaşayan Ahıska Türkleri “Vatan” İctimai Birliyinin Yönetim Kurulu Başkanı İ.Rahimov, ATVİB Başkanın 1-ci yardımcısı Halid Halilov, Ali Bayraqdarov, Bölge rehberi Muhiddin Halilov, Yönetim Kurulu üyeleri Osman Aslanov, Kerem Qoçiyev, Mehemmed Kamiloğlu, Tofiq Rzayev, Velid Aslanov, Cemil Camal, Yusif Seferov, Hamza Aliyev, Etemşah bey, Azerbaycan İlahiyet Üniversitesinin Kafedra müdürü değerli Ahmet Niyazov, Saatlı rayonu Valiliğın şube müdürü Azer Hasanov, kövlerimizdeki hocalarımız, belediye başkanlarımız, okul öğretmenlerimiz, Ahıska Davasının canlı efsaneleri Rustam Halilov, Cabir Halidov ve kövlerdeki değerli halkımız katıldı. Toplantıda Başkanımız İ.Rahimov Birliğimizin faaliyetleri hakkında halkımıza bilgi verdi, sorunları dinledi. İsmail bey de toplantıya ev sahipliği yapan Hamza Aliyeva, ATVİB Smada köyü Başkanı Kamal Abdulrazakov, okul müdürümüz Niyaz Hocamıza, Belediye Başkanı Serdar beye ve zahmeti geçen her kese Birliğimiz ve kendi adına teşekkür etdi. Toplantıda alınan kararlardan biri de ATVİB tarafından Milli Davamızın önderlerinden olmuş rahmetli Ellez İzzetovun 85 yılını anma proqramını düzenlemek olacak.

T.C. Bakü Büyükelçiliği Din Hizmetleri Müşaviri Sn.Zeki Yavuzyılmazla görüş

ATVİB Başkanı İsmail Rahimov Türkiye Cumhuriyeti Bakü Büyükelçiliği Din Hizmetleri Müşaviri Sayın Zeki Yavuzyılmazı makamında ziyaret etdi. Ziyarete ATVİB Yönetim Kurulu üyesi Mehemmed Kamiloğlu da katıldı. Zeki beye Azerbaycanda yaşayan Ahıska Türkleri ve Birliğimizin faaliyeti hakkında bilgi veren Başkanımız, bir kaç ay önce ATVİB destekli Umre ziyaretinden dönen Ahıskalılının duasını, sevgi ve saygısını Sn Müşavirimize ulaştırdı. O da İsmail beyden Azerbaycanda yaşayan Ahıska Türklerine selamlarını iletmesini istedi. Başkanımız şahsına ve Birliğimize gösterdiği saygıya göre değerli Müşavire teşekkür etdi.

ATVİB FUEN TAG-ın d v ti il  Moldovada-Komratdakı konfransa qatıldı

FEUN TAG'ın d v ti il  Az rbaycanda yaşıyan Axısxa T rkl ri "V t n" İctimai Birliyi Komratda t şkil olunan konfransa qatıldı. Birliyimizi konfransda İdar  Hey tinin  zv  Vəlid Aslanov təmsil etmiřdir. Konfransın keçirildiyi yer Qaqauz türklərinin kompakt yaşıdıqları ərazi olan Qaqauz Yeri Muxtar  razi B l m d r. Konfransda Moldova Respublikası Qaqauz Muxtar ərazi vilayətinin bařkanı İrina Vlah, FUEN-nin Vitse-prezidenti Halit Habipođlu, Rusiya Vətən Cəmiyyətinin sədri Cavid Aliyev, millət-vəkilləri, ictimaiyyet v  K V nümayəndələri iřtirak etmiřdir. Konfransda iřtirak edən milli azlıqların nümayəndələri yaşıdıqları ölkələrdə qarşılařdıqları problemləri müzakirə etdilər. Birliyimizi təmsil edən Vəlid Aslanov konfransda Azərbaycanda yaşıyan Axısxa türkləri barədə konfrans iřtirak larına məlumat verərək xalqımızın 75 ildir v t nsizlik kimi böyük bir dərdin olmasını xüsusilə ilə vurđuladı.

Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin yeni binasının açılışı oldu

24 Fevral 2020-ci il tarixində Azərbaycan Prezidenti yanında Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin yeni binasının açılışı oldu. Tədbirdə Azərbaycanda yaşayan az saylı xalqların icma rəhbərləri, dini icma rəhbərləri, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi Himayəçilik Şurasının sədri, Azərbaycan Dillər Universitetinin rektoru Kamal Abdulla, Mərkəzin icraçı direktoru Rəvan Həsənov, Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Sədri (Bakan) cənab Mübariz Qurbanlı, Sədr müavini Gündüz İsmayılov, İlahiyyat İnstitutunun rektoru dəyərli Ceyhun Məmmədov, Akademik Akif Əlizadə, Prezident Administrasiyanın Humanitar siyasət məsələləri şöbəsinin müdir müavini Məhərrəm Əhmədov, millət vəkilləri, çox sayda ictimaiyyət və KİV nümayəndələri iştirak etdi. Tədbirə Axısxa türkləri icmasını təmsilən Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin Sədri İsmayıl Rəhimov da dəvət olunmuşdu. Tədbirdə Azərbaycanda keçirilən qış məktəbindən və bu məktəbdə 30-dan çox xarici ölkədən qatılmış tələbələrle söhbət aparıldı. O da qeyd edildi ki, Azərbaycan regionda tolerant və multikultural bir ölkə olaraq digər ölkələrə nümunədir. Güzəlxəbərindən biri də bu il Azərbaycanda yaşayan Axısxa türklərinin folklor festivalını Respublika səviyyəsində ATVİB olaraq qeyd etməyimiz olacaq. Bu işdə bizə daim dəstək olan BBMM-nə təşəkkür edirik.

Xocalı Soyqırımından 28 il ötür

25 Fevral 2020-ci il tarixdə Azərbaycan Prezidenti yanında Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzində Xocalı soyqırımının 28-ci il dönümünə həsr olunmuş dəyirmi masa keçirildi. Müasir dövrdə törədilmiş insanlıqdan uzaq bu soyqırımda yüzlərlə qoca, cavan, qadın körpə şəhid olmuşdur. Soyqırıma təkəcə Azərbaycan türkləri deyil, həmçinin onlarla Axısxa türkü ailəsi də məruz qalmışdır. Tədbirdə kinorejissor Ziya Şıxlınskinin Xocalıya aid sənədli filmin nümayiş zamanı ermənilərin törətdiyi vəhşəti gözü yaşsız izləmək geyri mümkün idi. Çox təəsüfki əlimizdə bu qədər dəlillər olmasına baxmayaraq Xocalı Soyqırımını hələ də dünyada haqq elədiyi yeri tapmayıb. AMEA Şərqsünaslıq İnstitutu, tarix elmləri doktoru Solmaz Tohidi "Xocalıya ədalət" beynəlxalq kampaniyası 2008-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, İslam Konfransı Gənclər Forumunun mədəniyyətlərarası dialoq üzrə baş əlaqələndiricisi Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə başladığını qeyd etdi. Dövlət İdarəçilik Akademiyasının tarix elmləri doktoru Həvva Məmmədova Fərqanə hadisələri zamanı 54 Axısxa türkü ailəsi Xocalıya yerləşdirildiyini söylədi və bu soyqırım təkəcə Azərbaycan türklərinə deyil həmçinin Axısxa türklərinə qarşı törədildiyini bildirdi. Tədbirdə çıxış edən Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyinin sədri İsmayıl Rəhimov belə tədbirlərin keçirilməsini təşkil edən BBMM-nin İcraçı Direktoru Rəvan Həsənova və Mərkəzin işçilərinə təşəkkür etdi. Tədbirdə sədrin 1-ci müavini Xəlil Xəlilov, İdarə Heyətinin üzvü Məhəmməd Kamiloglu, axısxalı iş adamı Telman Mikayıloğlu, Birliyimizin fəallarından Emil Rəhimov, milli azlıqların, dini icmaların rəhbərləri, ictimaiyyət və KİV nümayəndələri iştirak etmişdir. Allah bir daha bu soyqırımda şəhid olan soydaşlarımıza rəhmət eləsin.

ATVİB-i Şuranın dəstəyi ilə Gürcüstanın Tiflis şəhərində konfrans təşkil etdi

Azərbaycanda Yaşayan Axısxa Türkləri "Vətən" İctimai Birliyi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının maddi dəstəyi ilə "Azərbaycanda yaşayan Axısxa türklərinin tarixi vətənlərinə dönüş prosesində Gürcüstan Respublikasına rəsmi səfərlər və dövlət rəsmiləri ilə danışıqların aparılması" layihəsi çərçivəsində bir sıra tədbirlər keçirdi.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Axısxa türkləri tarixi ana vətənlərindən 75 ildir deportasiya edilmişdir. 2007-ci ildə Gürcüstan parlamenti Axısxa türklərinin repatriasiyası haqqında qanun qəbul edib. Ancaq qayıdış cəhdləri yalnız kağız bürokratiyası üzərində qalıb. Sözügedən proqram 2008-ci il yanvarın 1-dən 2010-cu il yanvarın 1-dək qüvvədə olub. Həm də Axısxa türklərinə onların tarixi torpaqları olan Samtse-Cavaxetiya deyil, bütövlükdə Gürcüstanda yerləşmək imkan yaradılırdı. Geri qayıdanlar öz hesabına ev almalı idi. 2008-2009-cu illərdə Azərbaycandan 13 286 Axısxa türkü ailəsi Gürcüstana qayıtmaq haqda müraciət edib, ancaq 5428 ailənin ərizəsi qəbul edilib. Yalnız 1800 nəfər repatriant statusunu alıb.

Lahiye çərçivəsində 3 günlük görüşlər təşkil edildi. Görüşlər Dəyirmi Masa formatında dövlət rəsmiləri ilə görüş və Axısxa bölgəsində yaşayan soydaşlarımızla olmuşdur. Dəyirmi Masa Gürcüstan Dövlət Texniki Universitetin Regional Araşdırma Mərkəsinin ofisində keçirilmişdir. Mərkəzin Direktoru tanınmış politoloq Mamuka Araşidzenin moderatorluğu altında baş tutdu. Konfranda Azərbaycanda yaşayan Axısxa Türkləri “Vətən” İctimai Birliyini təmsil edən ekspertlər iştirak edirdi. Birliyimizi təmsil edənlər Rusya Vətən Cəmiyyəti sədrinin 1-ci müavini, Vətənə dönüş Komissiyasının sədri Fuad Pepinov, ATViB sədrinin regional məsələlər üzrə müavini Yusif Qafurov, dini işlər üzrə İdarə Heyətinin üzvü Osman Aslanov, politoloq Vasiliy Popava, Qulbaaz Tsixeladze, Aleksandr Beqaişvili, Gürcüstanın Gəncləri İctimai Birliyinin sədri, Qafqaz Beynəlxalq Universiteti Qafqaz geosiyasi modeləşdirmə laboratoriyasının müdiri Aleksandr Rusetski və digər politoloqlar, KİV nümayəndələri iştirak etmişdir. Onu da qeyd edək ki, uzun zamandan sonra ilk dəfə Gürcüstanın telekanalları 1-ci Kanal, İmedi Kanalı, Rustavi 2 və Obyektiv kanalları Axısxa türkləri barədə və konfrans haqda xəbər yayınladılar. Lahiyyənin 3-cü qünündə isə Axısxa Bölgəsində yaşayan soydaşlarımızın bir qismi ilə görüş keçirildi, onların qarşılaşdıqları problemlər müzakirə edilərək müvafiq strukturlara çatdırılması üçün qeydlər aparıldı.

ATVİB ve Rusiya Vatan Cemiyetinin kurdukları Vatana Dönüş Komisyonu üyesi A.Usmanovun BM-in Cenevredeki karargahında bildirisi dinlenildi

28-29 Kasım 2019 tarihlerinde, Birleşmiş Milletleri'in Cenevre'de yıllık olarak gerçekleştirdiği BM çerçevesinde en büyük uluslararası oturum özelliğini taşıyan ve azınlık sorunlarını ele alan Forum gerçekleşti. Forum, azınlık temsilcilerinin karşılaştıkları sorunları ilk kaynaktan dünya toplumuna aktarma ve bu sorunların çözümü için BM mekanizmalarını kullanma fırsatını veren birkaç üst düzey uluslararası platformlardan biridir.

Forum, BM İnsan Hakları Konseyi'nin bir yan organı olarak, ulusal, etnik, dini veya dilsel azınlıklara mensup kişilerle ilgili konularda diyalog ve işbirliği teşvik etmek için bir platform olarak kuruldu. Forum, azınlıklara yönelik İnsan Hakları Beyannamesini daha ileri düzeyde hayata geçirmek amaçlı en iyi uygulamaları, zorlukları, fırsatları ve girişimleri belirler ve inceler.

Önceki sene Kasım ayında düzenlenen forumun 12. oturum konusu "Eğitim, dil ve azınlık hakları" idi. Etkinlikte, Rusya Ahıska Türkleri "Vatan" Cemiyeti adına Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği'nin 2018 yılında azınlıklara yönelik düzenlediği programa katılan eski stajyeri Ensar Usmanov yer aldı.

Konuşmasında kendi imkanlarıyla Gürcistan'a dönüş yapan Ahıska Türkleri çocuklarının ilkokul ve ortaokul eğitim haklarından yararlanmasında ciddi sıkıntılar yaşadığını, bu da yasal statülerinin (vatandaşlık, oturma izni gibi) olmayışından kaynaklandığını, böylece halkın temel sorununa - tarihi vatanlarına dönüş hakkının olmayışı, Gürcistan'ın sürgüne uğrayan toplumun geri dönüşü konusunda yükümlülüklerini yerine getirmemesi, bürokratik engellerin yaratılması ve Ahıska sivil toplum kuruluşlarına ve aktivistlerine ülkeye girişi konusunda engellerin yaratılması gibi önemli konuları ele aldı.

Forum, BM Azınlık Sorunları Özel Raportörü ile yapılan toplantıyla sona erdi.

DEĞİŞEN DÜNYANIN DEĞİŞMEYEN GÜCÜ...

Saadet ATALAY
Araştırmacı Yazar

Biz güneşin doğduğu yerin çocuklarıyız. Ahıska dan tüm İssizliği ve burukluğuyla bir başka doğardı güneş güzel yüzüyle gülümseyen umudu Posof'a. İkisi de birbirine sevdalı, ikisi de her şeyden yakinken birbirine en uzak. Bir gün diyordu bir gün, dağların zirvesinde uğuldayan rüzgar. Bir gün kavuşacaksınız, tozuna toprağına çamuruna bulanacak yine bebelerin ayakları, elleri üşüyecek yağın karın altın yine sizler ısıtacaksınız kor gibi yüreklerinle. Umudumuz hiç bitmeyecekti dökülen kanların yitip giden hayatların üzerine ant içmiştik. Nesilden nesile aktarılmıştı maddi manevi tüm hatıralar. Kimi ata toprağı Ahıska ya ayakbastı, kiminin ömrü vefa etmedi belki ama, yine de ne olursa olsun tamamlanmalıydık.

Çoktuk biz çoğalmıştık. Bizler dünyanın dört biryanına acı rüzgarlarla savrulmuş, değişen dünyanın değişmeyen gücüydük.

Yerimiz değişti, yurdumuz değişti, oradan oraya savrulduk, çok zaman geçti de özümüz hiç değişmedi. Unutmadık gelenek göreneklerimiz, aslimızı hiç inkar etmedik. Hep hasretle dağlamayacaktı ya, zaman yüreğimizi, hep yanmayacaktı ya canımız böyle, elbet bize de gülecekti zaman. Çağıracaktı vatanın sıcak toprakları yine bizi, ısıtacaktır canımızı, bağrına alacaktır ölünce bizi, artık rahat uyuyalım diye. Posof'un gülen yüzüyle yalnızlığımız bitecekti Ahıska'nın sessiz, kimsesiz topraklarında.

Bir olmalıydık biz olup kenetlenmeliydik. Değişen dünyanın değişmeyen gücünü görmeliydi, anlamalıydı dünya. Vatanın kokusunu içimize çekene kadar durmak yok anlatabiliyor muyum, durmak yok.

BİR olmanın, BİZ olmanın gücüyle yolumuz açık, vatanımızın toprağını öpene dek Allah yardımcımız olsun.

Posof

Sədr İsmayıl Rəhimovun Milli Vətən mücadiləsi fəaliyyəti tarixindən

Axısxa türklərinin Milli liderlərindən Yusif Sərvərov və İsmayıl Rəhimov.

Beynəlxalq "Vətən" Cəmiyyətinin ofisi, Moskva şəhəri.

1996-cı il Ankarada keçirilən Axısxa türklərinin 2-ci Beynəlxalq Qurultayı, Orxan Uravelli, İsmayıl Rəhimov, Bəkir Mamoyev və Yusif Sərvərov.

1998-ci il iyun ayı, İsmayıl Rəhimov İsveçrənin Jenevrə şəhərində Axısxa türklərini Birləşmiş Millətlər Təşkilatında təmsil edərkən.

1990-cı il Moskva şəhəri, İsmayıl Rəhimov mücadilə yoldaşı Sərvər Tədorovla bərabər "Vətən" Cəmiyyətinin müraciətini təqdim etdikdən sonra SSRİ Ali Sovetinin binası önündə çəkilmiş şəkil.

1998-ci il iyun ayı İsmayıl Rəhimov İsveçrənin Jenevrə şəhərində Qırım Tatarlarının Milli lideri Mustafa Kırımçıoğlu ilə. 2019-cu il noyabr ayı Kiyev şəhəri 21 il sonra.

1996-cı il Axısxa türklərinin Qırğızstandakı Qurultayı.

1996-cı il Ankarada keçirilən Axısxa türklərinin 2-ci Beynəlxalq Qurultayı.

